

процесі будь-якої перевірки з огляду на принцип «переваги економічного змісту над формою».

Друга частина облікової політики являє собою опис конкретних способів бухгалтерського обліку, що забезпечують відображення змісту господарських операцій, здійснюваних банком. Окремо слід передбачити правила оформлення первинних документів за всіма можливими операціями, а також робочий план рахунків.

Зміст даної публікації дає право на такі узагальнення:

1. В процесі реформування бухгалтерського обліку в банківській системі України забезпечено формування інформації, що адекватно відображає реальні показники фінансово-господарської діяльності комерційного банку.

2. Користувачі фінансової звітності за даними її показників мають можливість проаналізувати ліквідність, платоспроможність і визначити обсяги ризиків за активними і пасивними операціями, які відбуваються на балансових та позабалансових рахунках.

3. В примітках до фінансової звітності наводяться коментарі, які описують процедуру контролю ризиків, пов'язаних із банківськими операціями, а також даються конкретні пояснення щодо відхилень облікових норм, затверджених обліковою політикою від норм і правил, визнаних міжнародними стандартами бухгалтерського обліку.

4. Сформовані методологічні основи фінансового обліку забезпечили опрацювання та затвердження конкретних методик обліку за основними банківськими операціями.

5. Витримана логіка побудови структури Плану рахунків фінансового обліку комерційних банків не порушується в процесі його вдосконалення шляхом внесення змін і доповнень.

6. Реформування обліку в банках підтверджує об'єктивну необхідність цього заходу, відтак не завершується прийняттям певного нормативного документа, а уявляється як постійний процес вдосконалення та розвитку загальної інтегрованої облікової системи комерційного банку.

С. Голов, канд. екон. наук
Міжнародний інститут менеджменту (*MIM-Kiiv*)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК: ВІД РАХІВНИЦТВА ДО ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Минуло два роки з часу затвердження Урядом України Програми реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО).

Згідно з цією Програмою метою реформи є:

- приведення системи бухгалтерського обліку у відповідність до вимог ринкової економіки та МСБО;
- надання суб'єктам господарювання можливостей визначити межі та форми внутрішньовиробничого (управлінського) обліку.

Виходячи з цього Програма передбачає два рівні:

1) **централізоване реформування** — регулюється державою і має за мету забезпечення доступу всіх заінтересованих користувачів до інформації, яка дає уявлення про об'єктивний фінансовий стан і результати діяльності об'єкта господарювання;

2) **децентралізоване реформування** — здійснюється самим господарюючим суб'єктом, виходячи з його потреб в інформації для планування, контролю та прийняття рішень у процесі управління.

Регулюванню з боку держави підлягають аспекти бухгалтерського обліку, пов'язані з узагальненням інформації та складанням звітності, потрібної зовнішнім користувачам. Порядок, форми, строки надання і структура інформації та звітності для внутрішніх користувачів регулюються суб'єктом господарювання.

Отже, можна дійти висновку, що застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку є **не метою** реформування бухгалтерського обліку в Україні, **а однією з найважливіших умов її досягнення, інструментом забезпечення** інтересів користувачів в якісній інформації, яка надає повну та правдиву картину фінансового стану і результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Приведення національної системи бухгалтерського обліку у відповідність до вимог ринкової економіки і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку здійснюється за такими напрямками:

- законодавче закріплення принципів ведення бухгалтерського обліку;
- формування нормативної бази — положення (стандарти);
- методичне забезпечення (методичні рекомендації, коментарі);
- кадрове забезпечення (підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів бухгалтерського обліку);
- міжнародне співробітництво (вступ та активна робота в міжнародних спеціалізованих професійних організаціях).

З метою практичної реалізації реформування бухгалтерського обліку в 1999–2000 рр. були здійснені важливі кроки в цих напрямках, а саме:

- прийнято Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який на законодавчому рівні закріпив принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні;

- затверджено 19 першочергових Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які визначають методологічні засади формування облікової інформації про основні об'єкти обліку та порядок їх подання й розкриття у фінансових звітах;

- розроблено та введено в дію План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкцію про його застосування;

- розроблено методичні рекомендації з перенесення сальдо рахунків і субрахунків старого Плану рахунків на рахунки та субрахунки нового Плану рахунків;

- завершується розробка методичних рекомендацій з обліку витрат в основних галузях економіки;

- переглядаються програми підготовки фахівців у навчальних закладах, видано підручники та посібники з нової системи бухгалтерського обліку;

- успішно здійснюється програма сертифікації бухгалтерів, розпочата Федерацією професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ), яка стала асоційованим членом Міжнародної федерації бухгалтерів і Комітету з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО).

У 2001 р. будуть введені в дію *План рахунків бухгалтерського обліку діяльності малих підприємств* і Положення (стандарти) бухгалтерського обліку:

13 «Фінансові інструменти»;

17 «Податок на прибуток»;

18 «Довгострокові контракти»;

22 «Вплив змін цін і інфляції»;

23 «Розкриття інформації щодо зв'язаних сторін»;

24 «Прибуток на акцію».

Разом з тим, незважаючи на всі позитивні зміни, досягнуті за останні роки, реформування системи бухгалтерського обліку в Україні не можна вважати завершеним.

Практика застосування П(С)БО і нового Плану рахунків свідчить, що **ці документи потребують подальшого доопрацювання та узгодження**. Проте головні проблеми, пов'язані з впровадженням П(С)БО, полягають у тому, що:

- 1) П(С)БО не збігаються за структурою і змістом з Міжнародними стандартами (МСБО) і це дає підставу окремим авторам стверджувати про невідповідність бухгалтерського обліку в Україні міжнародним стандартам;

- 2) застосування П(С)БО призводить до поглиблення розбіжностей між податковим і бухгалтерським трактуванням і відображенням од-

них і тих самих об'єктів. Це, в свою чергу, призводить до збільшення обсягів роботи бухгалтерів і зростання їх «психологічної» напруги щодо очікуваних санкцій за можливі помилки та неузгодження в умовах існуючого правового поля.

Слід відзначити, що згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» **національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку** — це нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, який визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам.

Отже, Закон не вимагає повної відповідності національних положень (стандартів) МСБО.

Відсутність такої вимоги пояснюється тим, що:

1) МСБО зорієнтовані насамперед на великі транснаціональні корпорації та компанії, акції яких котируються на фондових ринках;

2) МСБО — це певною мірою «компроміс» між системами бухгалтерського обліку різних країн;

3) МСБО розроблені з урахуванням певного рівня економічного та соціально-культурного розвитку;

4) МСБО не охоплюють усіх питань, наприклад, вони не встановлюють порядок обліку безоплатно отриманих активів, продовжується розробка стандартів щодо «галузевих» особливостей обліку (страхування, сільське господарство та ін.);

5) діюча в Україні система статистики та права не дає змоги застосовувати «вільні» форми звітності й принцип сутєвості;

6) мова МСБО відрізняється від мови нормативного документа, до якої звикли українські бухгалтери;

7) у передмові до МСБО (п. 11) чітко зазначено, що стандарти, які видає Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, не є домінуючими над місцевими положеннями, які регулюють випуск фінансових звітів. Також підкреслюється (п. 9), що однією з цілей КМСБО є **максимально можлива гармонізація різних стандартів бухгалтерського обліку та облікової політики різних країн**.

Не випадково у Звіті Міжнародного форуму розвитку бухгалтерського обліку «Вдосконалення фінансової звітності та аудиту у всьому світі — Основні положення» від 3 листопада 1999 р. зазначається, що «сліпе застосування МСБО в невідповідних до них країнах може завдати більше шкоди, ніж принести користі. Таким країнам потрібно надати час для розвитку достатньої ін-

фраструктури, яка б дозволила ефективно застосовувати МСБО. Здійснення змін вимагатиме певного часу».

Справедливість такого висновку підтверджується досвідом України. Впровадження принципів і методів МСБО через П(С)БО в існуючому адміністративно-правовому середовищі доводить, що МСБО — це не тільки методи та підходи до обліку та звітності, а й певною мірою відбиток ідеології та демократичності суспільства, здатності його інституцій адаптувати норми цивілізованих відносин.

Наприклад, МСБО не встановлюють форми звітності. Як же тоді за існуючої системи статистики та права впроваджувати «вільний» підхід до форм звітності та Плану рахунків?

Поряд з тим МСБО не поширюються на несуттєві статті. Суттєвість, у свою чергу, не можна визначити абсолютним кількісним показником, однаковим для всіх підприємств і статей. У результаті в процесі реєстрації П(С)БО 1 в Міністерстві юстиції України поняття «*суттєвість*» було виключено з тексту П(С)БО до «кращих часів». Отже, повне впровадження МСБО неможливе без відповідних політичних, економічних і соціальних змін у тому середовищі, в якому вони застосовуватимуться. Зрозуміло, що такі зміни не будуть миттєвими.

А чи потрібно взагалі повне впровадження МСБО в Україні?

Це питання — зовсім не риторичне з огляду на мету та тенденцію поширення МСБО. Так, **Європейська Комісія** оголосила стратегію ЄС щодо фінансової звітності — не пізніше 2005 р. ввести в дію вимогу до всіх компаній, акції яких перебувають у лістингу ЄС, готувати фінансові звіти винятково відповідно до МСБО. Країнам — учасникам ЄС рекомендується поширити використання МСБО також на емітентів, акції яких не котируються на організованих ринках Європейського Союзу. Європейська Комісія має за мету встановити механізм підтримки МСБО в Європі та постійно здійснювати конструктивний діалог з Комітетом з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO) рекомендувала своїм членам дати можливість міжнародним емітентам застосовувати МСБО станом на 1 січня 2000 р. для підготовки фінансової звітності при міжнародній пропозиції цінних паперів і допуску їх до котирування.

Базельський Комітет банківського нагляду, який на прохання міністрів фінансів Великої сімки і керуючих центральними банками повідомив про свою підтримку Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та гармонізації центральними банками переглянув Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, по-

відомив про свою підтримку стандартів та гармонізації системи бухгалтерського обліку у світовому масштабі.

Усе це свідчить про наявність тенденції, яка полягає в тому, що МСБО стають обов'язковою умовою обігу цінних паперів на світових фондових ринках.

Отже, необхідність введення МСБО в повному обсязі для акціонерних товариств, підприємств — емітентів облігацій та професійних учасників фондового ринку не викликає сумніву. Проте наскільки виправдано застосовувати таку вимогу до підприємств, що не залучають кредитів і не випускають цінні папери?

На нашу думку, всі суб'єкти господарської діяльності повинні застосовувати єдині принципи оцінки та розкриття інформації, але обсяг інформації, яка підлягає розкриттю, визначається винятково потребами користувачів. Тому на законодавчому рівні слід встановити мінімальні вимоги до складу фінансової звітності відповідних суб'єктів господарювання, а додаткову інформацію кожний суб'єкт надаватиме залежно від конкретної ситуації.

З урахуванням досвіду впровадження МСБО в країнах — членах ЄС можна запропонувати чотирирівневий підхід до складу фінансової звітності українських підприємств (рис. 1).

Фінансові звіти				Примітки до фінансових звітів			Додаткова інформація
Баланс	Звіт про фінансові результати	Звіт про рух грошових коштів	Звіт про власний капітал	Загальні примітки	Інші примітки, визначені П(С)БО	Інша інформація згідно з МСБО	
Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва							
Фінансова звітність інших підприємств, що не зобов'язані оприлюднювати фінансову звітність							
Фінансова звітність підприємств, що оприлюднюють фінансову звітність (крім підприємств, що допущені до лістингу на фондових біржах)							
Фінансова звітність підприємств, що допущені до лістингу на фондових біржах							

Рис. 1. Пропоновані вимоги до обсягу фінансової звітності українських підприємств

Повного застосування МСБО доцільно вимагати від акціонерних товариств, акції яких допущені до лістингу на українських та зарубіжних фондових біржах. Такі товариства, крім фінансової звітності, повинні надавати додаткову інформацію про емітента,

що вимагається відповідним регуляторним органом. Іншим суб'єктам господарювання, що оприлюднюють фінансову звітність згідно зі ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», слід, крім фінансових звітів, надавати примітки до них відповідно до вимог усіх П(С)БО.

Інші підприємства (крім суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності) повинні складати примітки в обсязі, обмеженому потребами державних органів, що узагальнюють та аналізують відповідні макроекономічні показники, насамперед Міністерством фінансів України та Держкомстатом України.

Нарешті, звітність суб'єктів малого підприємництва можна було б обмежити річним балансом і Звітом про фінансові результати. При цьому Звіт про фінансові результати доцільно складати за елементами витрат з урахуванням змін залишків запасів.

У будь-якому випадку облік, звітність та оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні потребують подальшого спрощення. Без цього реальний розвиток малого бізнесу та підприємництва неможливий. Щодо проблеми розбіжностей у підходах до обліку та оподаткування, то вона набагато ширша, ніж її трактують. Це — проблема застарілого погляду на бухгалтерський облік в умовах суперечностей інтересів різних користувачів облікової інформації. У нашій країні бухгалтерський облік традиційно розглядали як систему збору, реєстрації та узагальнення інформації в грошовому вимірнику про наявність та рух господарських засобів і джерел їх формування через суцільне і безперервне спостереження господарських операцій. Виходячи з цього, методами бухгалтерського обліку вважались оцінка, рахунки, подвійний запис, документація, калькуляція, баланс і звітність. Періодичні дискусії з приводу кількості елементів методу бухгалтерського обліку нічого не змінювали по суті такого підходу. Хоча в бухгалтерському обліку (на аналітичних і позабалансових рахунках) передбачалось використання негрошових (натуральних, трудових) показників, все-таки переважною сферою їх застосування оголошувались оперативний та статистичний облік.

Такий підхід фактично обмежував бухгалтерський облік рахівництвом, результати якого використовувались в основному для ретроспективного аналізу господарської діяльності та контролю за збереженням соціалістичної власності. Відповідно участь бухгалтера в управлінні підприємством була досить обмеженою, а його статус «службовця» порівняно з елітною категорією «інженерно-технічних працівників», до яких належав

персонал планового та інших економічних відділів, є характерною ілюстрацією цього.

У міру розвитку ринкових відносин, децентралізації управління економікою спостерігається зростання потреби керівництва підприємства в своєчасній та достовірній інформації, необхідній для прийняття поточних і стратегічних рішень. На цьому етапі традиційний бухгалтерський облік перестає задовольняти потреби управління підприємством. Це пов'язано з тим, що прийняття управлінських рішень стосується майбутніх подій і відповідно потребує інформації про можливі наслідки цих подій, їх вплив на майбутні результати діяльності.

Таку інформацію неможливо отримати в системі традиційного бухгалтерського обліку. Теоретично в окремій системі рахунків можна відобразити заплановані операції та скласти прогнозні фінансові звіти: бюджетний баланс, бюджетний звіт про фінансові результати тощо. Проте сучасна система управління потребує інформації про нефінансові (негрошові) показники діяльності, враховує при прийнятті рішень втрачену вигоду, широко використовує довірливі формати звітності.

Неспроможність традиційного бухгалтерського обліку повністю задовольняти потреби управління підприємством на Заході свого часу призвела до виникнення нового напрямку обліку, який в англійських країнах дістав назву «**управлінський облік**» (**management accounting**). Відповідно традиційний бухгалтерський облік почали називати «**фінансовим обліком**» (**financial accounting**). Аналогічні процеси відбуваються сьогодні у країнах — членах СНД. З цього приводу в передмові до російського видання книги К. Друрі «Вступ до управлінського і виробничого обліку» (1998 р.) П. Безруких пише: «Розвиток ринкових відносин (приватизація, створення акціонерних товариств), без сумніву, приведуть до такого розподілу і в нашій країні. В Російській Федерації вже створено передумови для поділу обліку на фінансовий і управлінський».

Однак доцільність і можливість практичного поділу обліку на фінансовий та управлінський в Україні, Росії й інших країнах — колишніх республіках СРСР сприймається неоднозначно та є об'єктом широкої дискусії. Противники такого поділу (Я. Соколов, Б. Валуєв, О. Бородкін та ін.) вважають, що бухгалтерський облік є єдиним і неподільним, а управлінський — це облік витрат і калькуляція собівартості, які штучно намагаються відірвати від бухгалтерського обліку окремі, переважно молоді, фахівці, орієнтовані на західні традиції. Прихильники розподілу обліку на фінансовий та управлінський (М. Чумаченко, В. Палій, В. Івашке-

вич та ін.) вважають, що такий поділ не порушує єдності системи бухгалтерського обліку, оскільки йдеться не про методологічний поділ обліку, а про організаційні зміни.

На наш погляд, проблема полягає не в поділі обліку на фінансовий та управлінський, а в тому, що бухгалтерський облік продовжують розглядати як систему спостереження, вимірювання та реєстрації фактів господарської діяльності. В результаті, на думку Б. Валуєва, «... обліку приписуються невластиві якості, коли ототожнюються функції обліку і прогнозування».

Фактично це визнають і прихильники виокремлення управлінського обліку, зокрема В. Палій зазначає, що управлінський облік виходить за межі власне обліку. На його думку, це не тільки і не стільки бухгалтерський облік, оскільки багато з управлінських параметрів відображаються в оперативному обліку, отримуються методами статистичного спостереження. З цього випливає, що управлінський облік включає елементи бухгалтерського, оперативного і статистичного обліку.

Слід підкреслити, що керівництво підприємства та інші користувачі облікової інформації потребують своєчасної, надійної та доречної інформації. При цьому для них не так важливо, як називають діяльність, що забезпечує таку інформацію. Тому суперечка щодо розподілу обліку або його цілісності не має суттєвого практичного значення. Якщо підприємство має потребу в певній інформації додатково до обов'язкового бухгалтерського обліку, воно може створити таку інформаційну систему і дати їй будь-яку назву: «контролінг», «внутрішньогосподарський облік», «управлінський облік» та ін.

Проте чи варто створювати окремі системи обліку для задоволення потреб окремих користувачів?

Якщо так, тоді можна говорити про «фінансовий облік», «управлінський облік», «податковий облік», «статистичний облік», «оперативний облік», «екологічний облік» тощо.

Такий підхід є неефективним, оскільки ядром інформаційного забезпечення управління є бухгалтерський облік. Тому варто наповнити цей термін новим змістом.

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» визначає **бухгалтерський облік як «процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень»**. У ст. 3 Закону зазначається, що **«бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством.**

Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку».

Згадка про грошовий вимірник є швидше даниною традиції та дещо «звужує» наведене вище визначення бухгалтерського обліку. Сьогодні слід говорити про систему бухгалтерського обліку, яка не обмежується грошовим вимірником, системою рахунків і подвійним записом, реєстрацією лише фактів минулого. У зв'язку з цим, безумовно, має рацію М. Чумаченко, який у статті «Бухгалтерський облік: минуле, сучасність ... майбутнє?!» писав: «Бухгалтерський облік ставить своїм завданням описувати, пояснювати, передбачати факти і одночасно спрямовувати наші дії. В цьому він спирається на чотири види моделей: описові, пояснювальні, прогностичні та моделі прийняття рішень».

Схожий підхід застосовують американські вчені Ч. Хорнгрен і Г. Сандем, які виокремлюють три типи облікової інформації, а саме для:

- рахівництва (безперервне накопичення і класифікація даних для оцінки діяльності підприємства);
- привернення уваги (регулярна звітність, яка містить інформацію про відхилення та їх інтерпретацію за окремими сегментами);
- вирішення проблеми (інформація щодо можливих результатів майбутніх дій та рекомендації щодо вибору оптимального варіанту).

Таке визначення завдань бухгалтерського обліку дає змогу говорити про необхідність створення глобальної системи бухгалтерського обліку, яка має забезпечити інформаційні потреби як зовнішніх, так і внутрішніх користувачів (рис. 2).

Отже, **глобальна система бухгалтерського обліку** — це система збору, перетворення та надання зовнішнім і внутрішнім користувачам надійної, доречної та своєчасної інформації про минулі та майбутні господарські операції підприємства з урахуванням можливого впливу відповідних чинників.

Відмінності в змісті та структурі інформації, що використовується інвесторами, податковими і статистичними органами, управлінським персоналом підприємства, зумовлюють необхідність спеціалізації облікових працівників, розробки і вдосконалення специфічних методів перетворення інформації.

За такої ситуації головною практичною проблемою є забезпечення в межах однієї системи потреб користувачів, інтереси яких суттєво відрізняються.

Цілком очевидно, що це неможливо зробити лише в межах системи рахунків бухгалтерського обліку. Тому не можна погодитись з твердженням В. Паля, що управлінський облік потрібно будувати на основі індивідуального Плану рахунків управлінського обліку.

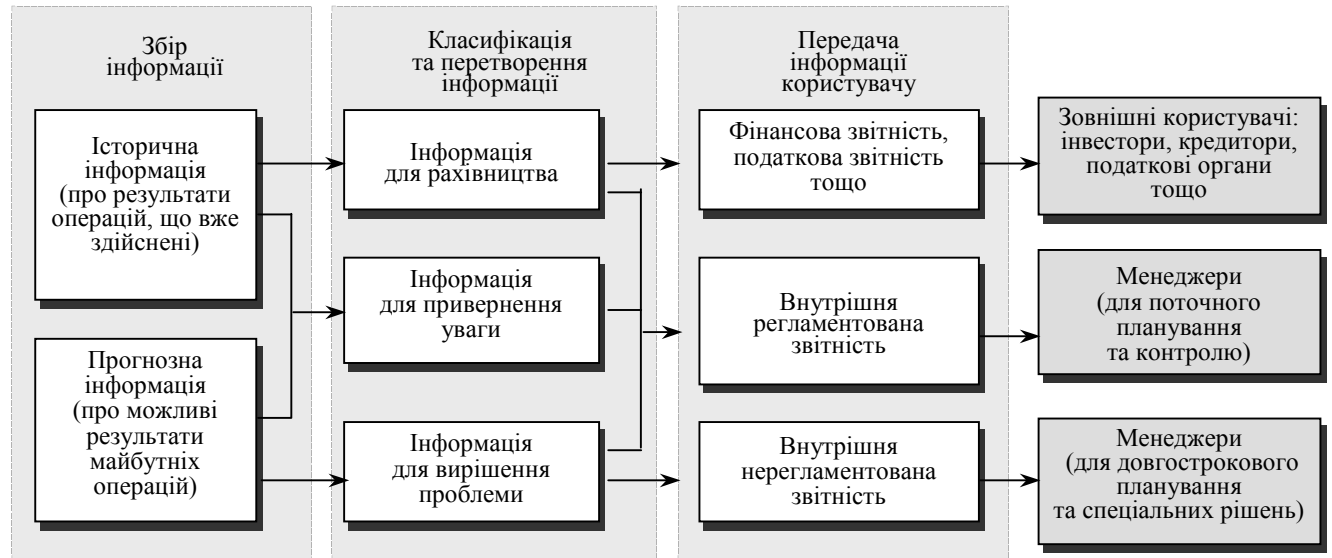

Рис. 2. Глобальна система бухгалтерського обліку

Слід зазначити, що в міжнародній практиці застосовуються два основні підходи до структури Плану рахунків:

1) **двокруговий принцип**, тобто виокремлення двох автономних систем рахунків відповідно до цілей фінансового і управлінського обліку;

2) **інтегрований принцип**, за яким рахунки управлінського обліку кореспондують з рахунками фінансового обліку в межах єдиної системи рахунків.

Обидва підходи забезпечують отримання інформації за видами продукції, центрами відповідальності тощо. Аналогічно не є обов'язковим виділення окремих рахунків для обліку валових доходів і валових витрат.

У разі потреби можна застосовувати фасетну класифікацію для побудови системи аналітичних рахунків, тобто в межах одного синтетичного рахунка виділяти кілька масивів аналітичної інформації. В цьому випадку, наприклад, сума сальдо аналітичних рахунків у межах окремих масивів може не дорівнювати залишку синтетичного рахунка. Отже, в системі синтетичних і аналітичних рахунків бухгалтерського обліку можна отримувати окрему інформацію, що цікавить різних користувачів. Однак не слід забувати, що саме подвійний запис був тим «інтерфейсом», який об'єднав рахунки в систему, що дає змогу здійснювати фінансове моделювання діяльності підприємства. З самого початку ця система забезпечувала складання балансу і звіту про прибутки і збитки, які дзеркально відбивали фінансове становище підприємства і результати його діяльності. Тому глобальна система бухгалтерського обліку не може обмежуватись лише системою рахунків бухгалтерського обліку. Сучасні інформаційні системи надають широкі можливості щодо перегрупування та накопичення необхідних даних.

У свою чергу, підприємства мають повну свободу дій щодо організації тієї частини бухгалтерського обліку, яка не регламентується державою. Згідно зі ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» **підприємство самостійно розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів.**

Оскільки одна частина бухгалтерського обліку регламентується державою, а інша встановлюється самим підприємством, важливе значення має узгодження вимог користувачів щодо формування та обсягу звітних показників. Аналогічного погляду дотримується і М. Чумаченко, зазначаючи, що «необхідний кон-

сенсус, який підводив би нас до того, що ми домовляємося про принципи формування інформації для користувача». Тому створення глобальної системи бухгалтерського обліку в Україні потребує насамперед реальної участі податкових органів у реформі бухгалтерського обліку. Це дасть змогу ліквідувати «штучні» розбіжності в підходах до визначення термінів, оцінки і формування інформації в обліку та оподаткуванні.

Глобальна система бухгалтерського обліку дасть можливість гармонізувати міжнародні стандарти та національні традиції, макрорі мікроекономічні потреби управління та інтереси різних груп користувачів в якісній економічній інформації.

В. Швець, д-р екон. наук, проф.
Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка

АДАПТАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДО ПОТРЕБ СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ (СНР)

Реформування бухгалтерського обліку і статистики в Україні здійснюється шляхом їх гармонізації та стандартизації з урахуванням зовнішніх чинників, оскільки країна проголосила завданням стратегічного плану побудову ринкової соціально орієнтованої економіки та інтеграцію зі світовим співтовариством, зокрема європейським.

Система балансу народного господарства (БНГ), що донедавна діяла в Україні в умовах трансформаційних процесів, не повною мірою відображала реалії відтворення, основні економічні пропорції та взаємозв'язки. Згідно з Указом Президента та постановою Кабінету Міністрів України від 4.05.93 № 326 «Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики» поставлено завдання опанувати сучасні методи національного рахівництва, що дасть змогу відповідно до ринкових умов характеризувати основні процеси виробництва і розподілу продукту, доходу, фінансів та національного багатства країни.

Побудова системи національних рахунків стала найважливішим завданням переходу України на міжнародні стандарти обліку і статистики.

Україна в особі Держкомстату впроваджує систему національних рахунків, яка дозволяє реально відобразити обсяг, структуру,